

[2016 Yılı Çalışmaları PDF](#)

Bilal SÖĞÜT [\[1\]](#)

Muğla İli, Yatağan İlçesi, Eskihisar mahallesinde, Yatağan-Milas karayolunun 7. kilometresinde yer alan Stratonikeia antik kentinde, 2016 yılı çalışmaları kapsamında kazı, konservasyon, restorasyon ve çizim faaliyetleri gerçekleştirilmiştir. Bunlara ilave olarak farklı dönemlere tarihlenen yapıların temizliği ve çevre düzenlemesi ile ilgili çalışmalar da yapılmıştır. Yapılan çalışmalar farklı üniversitelerden öğretim elemanı, uzman ve öğrencilerin yanı sıra işçilerden oluşan bir ekip ile sürdürülmüştür [\[2\]](#) . Bu yılki çalışmalar, ağırlıklı olarak Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü ve Pamukkale Üniversitesi [\[3\]](#) tarafından maddi olarak desteklenmiştir. Muğla Valiliği tarafından sağlanan ödenek desteği ile başlayan Hasan Sar Evi'nin restorasyonu tamamlanmış ve kullanıma başlanmıştır. Beylikler Dönemi Selçuk Hamamı'nın Rölöve, Restitüsyon ve Restorasyon projelerinin hazırlanması ve Uygulanmasına yönelik hazırlanan proje kapsamında çalışmalara devam edilmiştir. Şaban Ağa Cami'nin restorasyonu ile ilgili olarak Muğla Valiliği tarafından çalışmalar başlatılmıştır. Billa Evi'nin restorasyonu için Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Restorasyon Dairesi Başkanlığı tarafından ödenek ayrılmasına karar verilmiştir. Destek ve katkılarından dolayı tüm kurum, kuruluş ve kişilere teşekkür ederim

[\[4\]](#)

2016 yılında Batı Cadde, Gymnasion Propylonu, Latrina, Roma Hamamı-1 ve Gymnasion'da yapılan kazı ve alan düzenlemelerinin yanı sıra Roma Hamamı-1, Latrina ve Batı Cadde Kilisesi duvarlarında koruma ve onarım çalışmaları yapılmıştır. Geç Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi yapılarının restorasyonu ve belgelenmesine yönelik olarak rölöve ve restitüsyon çizimlerine devam edilmiştir. Alandaki bu faaliyetlerin haricinde, kent içinde ve müzelerde Stratonikeia buluntusu eserler ile ilgili katalog çalışmaları sürdürülmüştür [\[5\]](#) . Ayrıca fırsat oldukça Muğla Müzesi'nde bulunan Stratonikeia eserlerinin müzedeki yerinde temizlik ve konservasyonu konusunda Müze Müdürlüğü ile ortak çalışmalar yürütülmüştür.

Burada, 2016 yılında Stratonikeia'da yapılan çalışmaların tamamını ele alma imkanı olmadığından, sadece belirli alanlardaki kazılar ve alan araştırmalarının sonuçları hakkında genel değerlendirmelere yer verilecektir. Bunlar arasında Batı Cadde, Latrina, Gymnasion ve 3. Köy Meydanı bulunmaktadır.

1- Batı Cadde ve Kilise Çalışmaları

Kentin iki merkezi ulaşım güzergahlarından birisi ve ölçü olarak bilinen en geniş olanı Batı Caddesidir. Batı Caddesi, Gymnasion Propylonu'ndan başlayıp doğuya doğru devam etmektedir (Res. 1, Çiz. 1). Bu caddenin başlangıç kısmı ve Bouleuterion'un kuzeyindeki bölümü kazılarak açığa çıkarılmıştır. Yapıların yerleşim içindeki konumları ve bağlantıları dikkate alındığında, Hellenistik ve Roma İmparatorluk dönemlerinde, kentin batı-doğu yönünde ana ulaşım ve dağıtım arterlerinden birisini bu hattın oluşturduğu anlaşılmaktadır [6]. Kentleşme açısından bu dönemlerin temellerinin Klasik Dönemde yerleştirilmiş olduğu düşünüldüğünde aynı yolun erken kullanımının Hellenistik Dönem öncesine ait olması gerektiği sonucu ortaya çıkmaktadır.

Yazıtlardan *Plateia* olarak adlandırıldığı bilinen Batı Cadde [7], 10 m genişliğinde olup, her iki tarafında cadde zemininden tek basamak ile stylobata çıkılmaktadır. Roma İmparatorluk Dönemi cadde portişinin peristasisine ait ilk taşıyıcı; postamentli Attik-ion kaide, yivsiz dörtgen gövde ve Korinth başlığından oluşan payedir. Bunun devamındaki sütunlar ise postamentli Attik-ion kaide, yivsiz gövde ve Korinth başlıklarından ibarettir. Bunların üzerinde üç faskialı arşitrav, dış bükey profilli ranke bezemeli friz ve korniş yer almaktadır. Alanda yapılan çalışmalarda, Geç Antik Çağ düzenlemesi olduğu için karışık mimari elemanlar bulunmuştur. Burada ele geçen yazıtlar ve mimari değerlendirmelere göre cadde portiklerinin düzenlemesinin Geç Antoninler Dönemi'nde yapılmış olduğu düşünülmektedir. Bundan sonraki en yoğun ve farklı düzenlemenin ise Geç Antik Çağ'da, özellikle MS 4-5. yüzyıllarda yapılmış olduğu ve bu dönemde caddenin kendi işlevi dışında bir kullanıma dönüştürüldüğü anlaşılmaktadır.

Bu caddenin Gymnasion Propylonu önündeki başlangıç kısmında 2016 yılında yapılan çalışmalar, buradaki kilise ve mezarlarda gerçekleştirilmiştir.

Doğu Roma Dönemi'nde açılan çukurlar ve yeni inşa edilen mezarlar nedeniyle bazı detaylar bozulmuş olmakla birlikte, genel anlamda plan ve yapı malzemesi net bir şekilde görülebilmektedir. Bazilikal planlı kilisenin girişi Gymnasion Propylonu sütunları arası kullanılmak kaydıyla batıdan verilmiştir. Nakteks bölümü de basamakların hemen bittiği zemine yerleştirilmiştir. Böylelikle kilisenin en son kullanılan Roma İmparatorluk Dönemi caddesi üzerine inşa edildiğini söylemek mümkündür.

Kilise duvarları, önceki dönemlere ait kırık ve tam mimari elemanlar ile kireç taşı kullanılarak toprak harçla örülmüştür. Özellikle yapının duvarlarında iki farklı tekniğin varlığı dikkati çekmektedir. Bunun dışında kireç harçlı duvarların sonraki dönemde güçlendirilmiş olduğu da görülmektedir. Özellikle yapının kilise olarak işlevinin sona ermesi ve alanın mezarlık olarak kullanıldığı süreçte, kilisenin bazı duvarları sökülüştür. Böylece yapıya ait malzemeler mezar duvarlarında tekrar kullanılmıştır.

Mevcut kalıntılara göre yapının mimarisinde bazı problemler bulunmaktadır. Ancak bunlar çözüldükten sonra detaylı analizlerini yapmak mümkün olacaktır. Bunun için alanda detaylı kazılara devam edilecektir. Cadde zemininden yükseltilmiş kilise tabanında orta nef zemini opus sectile döşelidir (Res. 2). Bu yönüyle orta nef diğerlerinden belirgin bir şekilde ayrılmıştır. Kuzeydeki nefin zemininde ise tuğla plakalarından oluşan döşeme vardır. Bunların dışında güney nefin apsis bölümünde devşirme bloklardan oluşan synthronon bölümü bir başka soru işaretidir. Bu alan orta nefte yer alması gereken bir bölümdür ve buranın kullanılması ihtiyaç doğrultusunda yapılmış olmalıdır. Ayrıca güney nefin orta neften daha geniş olması, daha sonra yapılan değişiklikler olabileceğini düşündürmektedir. Apsisin batısında büyük mimari blokların kullanıldığı sınır üzerinde herhangi bir giriş bulunmaması alana güneyden giriş yapıldığını düşündürmektedir (Res. 3). Kilisenin narteksini sınırlayan kuzey-güney yönlü duvar peristasis kadar uzanmakta ve yine güneyden yapılan bir giriş ile küçük bir oda oluşturmaktadır (Res. 4).

Gymnasion Propylonu'nun doğu kısmındaki mermerden yapılan zemin döşemesinin, Batı Cadde zemininden farklı bir kotta olması, kilise yapılırken giriş amacıyla bu alanın yeniden düzenlendiğini düşündürmektedir. Alanın zemininde devşirme blokların kullanılmış olması bu görüşü desteklemektedir. Ayrıca alanda ele geçen kandil aparatları cam kandillere ait olup, bunlar kiliselerde yaygın olarak kullanılan malzemelerdendir. Bu durum, alanın kilisenin kullanıldığı dönemde de işlevini sürdürdüğünü kanıtlar niteliktedir.

2016 yılı çalışmalarında Narteks, Orta ve Güney Nef ile kilisenin güneyindekiler dahil olmak üzere toplam 12 mezarın kazısı yapılmıştır. Bu mezarlardan 4 tanesi Orta Nef, 2 tanesi Orta Nefe girişi sağlayan narteks, 4 tanesi güney nef içerisinde yer almaktadır. Bunların dışında 2 tanesi ise Batı Cadde ve Roma Hamamı-1 yapıları arasında, diğer bir deyişle güney nefin hemen güneyindedir. Bu yıl kazısı yapılan mezarlar plaka tekne, kiremit ve doğrudan toprağa gömü şeklindedir. Tip olarak daha önceki yıllarda tespit edilenler ile aynı şekilde yapılmışlardır. Mezarlar genelde hepsi plaka tekne olmakla birlikte, mezarın büyüklüğüne bağlı olarak yan kenarlara konulan plaka taşlarda farklılıklar vardır. Örneğin plaka taşlardan inşa edilen mezarların neredeyse tamamının dar kenarında bir plaka taş konulmuştur. Uzun kenarlardaki plaka taş sayısı ise mezarın boyuna bağlı ve genellikle karşılıklı olmak kaydıyla bir, iki ve üç taştan oluşmaktadır. Mezarların ölçüsü ve kullanılan taşlarının büyüklüğü sayısını doğrudan

etkilemektedir. Mezarların üzerine ise bir, iki ve üç parça plaka taş yerleştirilmektedir. Derinlikleri ise ortalama 0,30-0,50 m arasında değişmektedir. Bazı mezarların duvarlarının kireç harçlı olarak inşa edilmiş oldukları ve böylece oldukça sağlam bir yapı oluşturulduğu dikkati çekmektedir. Kireç taşının yanı sıra kilise ve daha önceki dönemlere ait antik yapıların duvarlarına ait taşlar düzenli bir şekilde burada tercih edilmiştir.

Mezarlar içerisinde tarih verebilecek bir veriye ulaşılmasa da 2014 yılından beri süregelen çalışmalarda ele geçen buluntular ve tespitler alanın en son MS 11-12. yy'da kullanıldığını göstermektedir. Bu durumu bu yıl açığa çıkarılan orta nefin opus sectile döşeli zemini ve bu zemin kırılarak oluşturulan mezarları da kanıtlamaktadır. Geç Antik Çağ'da, yapılan kilise işlevini yitirdikten sonra, Geç Doğu Roma Dönemi'nde özel gömü alanı işlevine bürünerek nekropol oluşturulmuştur. Mezarlar içerisinde kadın, erkek ve çocuk gömüleri bulunmuştur. Bazılarında mezarda, birden fazla gömü yapıldığının tespit edilmesi, buranın kutsal olarak görülmesi ve yer sıkıntısından kaynaklanmış olmalıdır.

2- Gymnasion

Stratonikeia Gymnasionu 105x267 m ölçüleriyle kentin en büyük yapılarından biri olup, MÖ 2. yüzyılın 2. çeyreğinde yapıldığı bilinmektedir [8]. Gymnasionun kuzey kenarı 5 mekandan oluşmakta ve ortasında genç erkekler odası olarak da adlandırılan eksedra ile bunun her iki yanında ikişer tane dikdörtgen mekan bulunmaktadır. Eksedranın doğusu 1, batısı ise 2 numaralı mekanlar olarak kodlanmıştır. Eksedra kenarından başlamak kaydıyla dışa doğru da A ve B şeklinde numaralandırılmıştır. Bu kazı döneminde 2A olarak numaralandırılan Yağlanma Odası'nın zeminindeki düzensiz toprakların alınması ve buradaki yapıların tanımlanmaları için alanda çalışmalar başlatılmıştır. Burada daha önceki yıllarda açığa çıkartılmış üzerinde pithos bulunan Doğu Roma Dönemi'ne ait mekan içinde kazı yapılmıştır.

Her iki mekanda kullanılan düzen Korinth olmakla birlikte, 2A'nın iç cephesinin mimari görünüşü eksedradan farklıdır. Bu mekanda duvarların alt kısmı alçak pilaster görünümlü bir yükselti şeklinde yapılmış ve üst kısmındaki pseudo-sütunlar yükselmektedir. Böylelikle iki katlı bir görünüm verilmiştir. Plasterler stylobattan sonra yüksek olmayan dikdörtgen bir kaideden başlamaktadır. Pilasterler eksedra duvarına bitişik olan dar cephede (doğu duvar) 4, karşıda

(kuzey duvar) ise 8 tanedir. Yukarı katta ise aynı doğrultuda ve sayıda yivli pseudo sütunlar yükselmektedir. Yarım korinth başlıklarının üzerinde entablatur (arşitrav ve friz) ve geison vardır. Saydığımız bu yapı elemanları halen duvarda esas yerinde *in situ* olarak görülebilmektedir. Yapının içteki orijinal şeklini kuzeybatı köşede görmek mümkündür. Çalışma yaptığımız mekan doğu taraftaki kadar korunmasa bile yüksekliği diğer odalarla aynıdır. 19,30x10,50 m ölçülerindeki mekanı diğerlerinden ayırt etmek için daha önce İ. H. Mert'in tanımladığı gibi Korinth düzenindeki mekanlar olarak adlandırmak mümkündür

[9]

2016 yılında Gymnasion'un kuzeyinde başladığımız çalışmalarda ise Elaeothesium olarak da adlandırılan yağlanma odası içinde bulunan ve duvarları belirli olan yapıyı açığa çıkarmak için çalışmalara başlanmıştır. Çalışılan alanın daha iyi anlaşılması amacı ile 16SGKY kodu verilerek bir sondaj alanı oluşturulmuştur. Aynı zamanda Mekân A olarak adlandırılan bu alanın güneyinde, batısında (Mekan B) ve Yağlanma Odası'nın ön koridorunda kazı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Ayrıca Ephebeion'da küçük bir sondaj alanı belirlenerek zeminin nasıl yapıldığı kontrol edilmiştir.

Yağlanma Odasının iç kısmında yapılan çalışmalarda bir başka yapının A ve B numaralı iki mekanı açığa çıkarılmıştır. Mekan A içindeki içi sıvalı yapılan havuz ve çevresinde bulunan pithoslardan dolayı burasının bir işlik olduğu anlaşılmaktadır (Res. 5, Çiz. 2). Özellikle bir kuyu şeklinde, fermantasyon için kullanılan şarap bekletme havuzlarına form olarak benzeyen, içi sıvalı ve zemininde sıvı toplama çukuru olan bir alan açığa çıkarılmıştır. Bunun iç duvarlarında içine inip çıkışlarda kullanılan saplama taş *in situ* olarak tespit edilmiştir.

Mekan A'nın batısında konumlanan Mekan B'nin ise yoğun olarak bulunan demir cürufu ve çivilerden dolayı bir demir işliği olabileceği düşünülmektedir. İçinde bulunan ve ocak olabileceği düşünülen kısım ile mermer pithos ağzıyla kapatılan kuyu ve çevresinde bulunan sıvalı yıkama alanı bu fikri destekler niteliktedir. Bulunan malzemeler arasında, hassas terazi parçaları [10] ve cam sikke kontrol ağırlığı

[11]

(*nomizma*

) gibi eserler ele geçmiştir. Genel anlamda bir fikir oluşmuş olmakla birlikte, bu alandaki çalışmaların genişletilmesi sonrasında bu kalıntıların kesin tanımlaması yapılacaktır. Bulunan eserlere göre yapının MS 5-7. yüzyıllar arasında kullanıldığı anlaşılmaktadır

[12]

(Res. 6-7).

3- Grafiti Katalog ve Çizim Çalışmaları

Stratonikeia antik kenti, uzun yıllar boyunca farklı kültürlere ev sahipliği yapmıştır. Yapılan arkeolojik kazılarda bu kültürlere ait çok sayıda kanıt bulunmuştur. Bu kanıtlardan biri de kentteki sosyal yaşamın bilinmeyen yönlerine ilişkin çok önemli bilgiler içeren grafitilerdir.

Stratonikeia antik kentinde grafitilerin sayısı oldukça yoğundur. 2013-2016 kazı sezonunda yapıya odaklı arazi çalışmasında sayısı dört yüzü aşkın grafiti, 200 aşkın da oyun tablası tespit edilmiştir. Oyunlar ve grafitiler kendi aralarında sınıflandırılmış ve tiplere ayrılarak bir tipoloji oluşturulmuştur. Tüm bunlar ile ilgili toplu ve geniş bir çalışmanın yamlanması planlanmaktadır.

Antik kentte arkeolojik kazılar sonucu bulunan ve bir kısmı da yayınlanmış olan oyun tablaları arasında *mankala* (Çiz. 3), *ludus latruncularum*, *üçtaş*, *dokuztaş*, *diodecim scriptorum*, *kirkat* (*Qirkat/Alquerque*)

gibi farklı gruplarda ve çok sayıda oyun yer almaktadır

[\[13\]](#)

. Bu konu son çalışmalarda güzel örnekler tespit edilmiştir. Oyunların haricinde, kentin farklı yapılarında ve dört bir tarafa dağılmış mimari blokları üzerinde tespit edilen grafitiler arasında ise dini semboller (haç), yazılar, bitkisel ve geometrik motifler ve stilize insan figürlerinin yanı sıra çeşitli hayvan betimlemeleri vardır.

4- 3. Köy Meydanı

Bu yıl, Osmanlı Dönemi ve sonrasında kullanıldığı düşünülen, taş döşeli ana köy yollarının doğrudan ulaştığı merkezlerden birisi olan ve yıkıntılar nedeniyle durumu ve planı tam anlaşılabilen 3. Köy Meydanı'nda temizlik ve kazı çalışmaları yapılmıştır (Çiz. 4).

Kazı yapılan alan, yerleşim dokusu içinde varlığı kesin olarak bilinen 4 meydandan birisini oluşturmaktadır. Daha önceki dönemlerde 1. ve 2. Köy Meydanı'nda çalışmalar yürütülmüştü. Bu yıl da 3. Köy Meydanı'nda temizlik ve kazı yapılmıştır. Burası, antik yapılardan Kuzey Cadde'nin güneydoğusunda ve Roma Hamamı-2 yapısının batısındadır. Osmanlı ve

Cumhuriyet dönemleri yerleşim dokusu içerisinde ise kentin doğusunda, merkezi alandan uzakta bulunan meydanlardan birisidir. Burası bulunduğu konum, plan tipi ve yapıların düzenlenişi açısından farklı ve güzel bir örnek durumundadır.

Burada çalı ve otların temizliğinden sonra, atık toprak ve moloz taşlar taşınarak, alanın daha temiz bir görünüm elde etmesi sağlanmıştır (Res. 8). Bu meydan, üç yönünden gelen yolların kesiştiği ve ortasında üçgen bir alanın bulunduğu merkez konumundadır. Buradan 1. ve 2. Köy Meydanı ile Kuzey Şehir Kapısı'nın doğusundan gelen taş döşeli yollar geçmektedir. Aynı alana Roma Hamamı-2 ve Zıbran Sokağı yönünden gelen, sıkıştırılmış toprak ve küçük taş blokajlı yol ulaşmaktadır. Bu yönüyle meydan, iki farklı yolun birleştiği bir noktada yer almaktadır.

Osmanlı Dönemi'nde yapılan ve sonraki dönemlerde tamiratlar geçiren kuzeydoğu-güneybatı yönlü taş döşemeli yolda, yağmur nedeni ile oluşan dolgu toprağın temizliği yapılmıştır. Çalışmalar sonrasında, döşeme yolun kenarında, üçgen şekilli meydanın ortasında, dörtgen planlı bir yapı ortaya çıkartılmış ve buna 1 numaralı yapı adı verilmiştir. Yapının girişi kuzeydeki döşeme yol yönündedir. Döşeme yoldan sonra giriş önünde yükseltilmiş bir zemin döşemesi yer almaktadır. Tek mekanlı ve dörtgen planlı yapının Osmanlı Dönemi'nde mescit olarak kullanıldığı düşünülmektedir. Yapının yönü ve meydanın bulunduğu alana köylülerin verdiği isim de bu düşünceleri desteklemektedir. Bu yapının güney kısmındaki yolun güney kenarında bir çeşme bulunmaktadır. 1954 yılında çimentodan dökülen ve uzun zamandır kullanılmayan çeşmenin sadece yeri ve yanında dikilmiş olan sütun tamburu parçası belirlenebilmiştir.

1 numaralı yapının duvarlarını belli etmek amacıyla çevresinde, kazılarak seviye indirme çalışmaları yapılmış olup mekanın doğu, güney ve batı duvarları ortaya çıkartılmıştır. Duvarlar moloz ve kırık taşlar ile devşirme parçalardan çift sıra toprak harçlı olarak örülmüştür. Ayrıca 1 numaralı yapının güneydoğu iç köşesinde yapının zeminini bulmak amacıyla 1x1 m ölçülerinde sondaj açılmıştır. Çalışmalar sırasında güney duvarı üst seviyesinden 0,26 m derinlikte beyaz astarlı ve üzerinde mavi boyalı bitkisel motifler bulunan 18-19. yüzyıllara ait seramik parçası ele geçmiştir. Aynı alanda yapılan kazılar ve yüzeyde bulunan Beylikler Dönemi eserleri arasında Menteşe oğlu İlyaz Bey'in (H. 805-823/M.1402-1420) sikkesi (Res. 9) ve Beylikler Dönemi seramik parçaları ele geçmiştir. Şimdilik burada ele geçen buluntular, genel anlamda 14-15. yüzyıllara tarihlenmektedir.

Bu yıl yapılan tespitlerle, Stratonikeia kenti içindeki Eskihisar köy yerleşimine ait 3. ve düzenleme açısından farklı bir köy meydanı kesinleştirilmiştir. Merkezi ve en büyük olan 1. köy meydanında cami, hamam ve köy odasının dışında tüm alışverişlerin yapılabileceği dükkanlar, fırınlar, kasaplar ve kahveler yer almaktadır. Merkezi köy meydanında yer yer yandan gelen sokaklar olmakla birlikte ana merkez doğu batı yönünde bir yolun her iki kenarına yerleştirilen

dükkanlardan oluşmaktadır. Bu dükkanların bazıları tek katlıdır. Bazıları da altı dükkan üstü ev şeklinde düzenlenmiştir.

2. Köy meydanında ise ortada bir kuyu, yanında bir çınar ve bu meydanlık alanın çevresindeki genellikle tek katlı kâgir, kırma çatılı bahçeli ve bahçe kapıları meydana açılan evler bulunmaktadır. Taş döşeli yolun kenarındaki bu meydana dört yönden ara sokaklar ulaşmaktadır. Burada küçük bir dükkan yer almakta ve başka bir ticari yapı bilinmemektedir. Dükkan, burada oturanların belirli bir seviyede ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik bir bakkal türü bir işyeri olmalıdır.

3. Köy meydanı ise diğerlerine göre köyün daha doğusundadır. Üç ana yönden yolun geldiği meydanın ortasında bir mescit vardır. Merkezi köy meydanına uzak olduğu için küçük bir mescit inşa edilmiştir. Böylelikle köyün doğu kısmında bulunanlar vakit namazlarını burada kılıyor ve Cuma günleri merkezi köy meydanındaki camiye gidiyor olmalıydılar. Bunlar bize meydanların buldukları yere göre tamamen orada yaşayan insanların ihtiyaçlarına göre düzenlenmiş kamu alanları olduğunu ortaya koymaktadır.

Meydanda bulunan yapının evreleri ve ilk inşa döneminin belirlenmesinin ardından, konservasyonuna yönelik çalışmalara gelecek yıl devam edilecektir.

5- Çizim Çalışmaları

Stratonikeia antik kenti içinde kamulaştırılması yapılan parsellerin öncelikle temizlikleri gerçekleştirilmiş ve sonrasında içinde bulunan yapıların rölöve ve buna bağlı olarak restitüsyon ve restorasyon çizimleri yapılmıştır.

Stratonikeia antik kenti içinde bu yıl 1246 ve 1247 numaralı parsellerdeki Hüseyin Gürkan Evi'nin Rölöve ve Restitüsyon plan çizimleri yapılmıştır (Çiz. 5). Bunlar parselin kuzey kenarına yerleştirilmiş, iki katlı, iki veya üç odalı evlerdir. Bunlar 1957 yılı sonrasında inşa edilmiş yapılarıdır. Uzun zamandan beridir kullanılmadığı için büyük bir kısmı yıkılmış ve kalıntılarına göre çizimleri yapılabilmektedir. Bina kırık ve moloz taşlar ile antik kentteki tarihi yapılara ait mimari blok ve parçalardan çift sıra taş örgülü ve toprak harçlı yapılmıştır. İki katlı yapıların

üstleri kırma çatı ve kiremitle kaplıdır. Evlerin alt katı ahır, üstü yaşam alanı olarak düzenlenmiştir.

Parselinde temizlik yapılan evlerin haricinde farklı yapıların rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmıştır. Bunlardan birisi de Selçuk Hamamıdır. Selçuk Hamamı, Stratonikeia antik kenti içinde Beylikler Dönemi'ne tarihlenen planı tam bilinen bir yapıdır. Soyunmalık bölümünün batı kısmı üzerine 1951 yılında Ali Aydın Evi inşa edilmiştir. Antik kentin içindeki pek çok yapıda olduğu gibi burada da farklı dönemlere ait yapıların birlikteliği görülmektedir. Bu nedenle Beylikler Dönemi Hamamı ve Cumhuriyet Dönemi Evi olarak yapının bütüncül rölöve çizimi ile restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanarak Muğla Kültür Varlıklarını Koruma Bölge kurulu tarafından onaylanmıştır [14]. Burada gelecek yıl restorasyon uygulamasına yönelik çalışmalara başlanacaktır.

Resim 1- Batı Cadde başlangıcındaki kilise ve mezarların batıdan görünümü

Çizim 1- Batı Caddenin başlangıcındaki kilise ve mezarların rölöve planı

Besim 2- Kilise orta nefinin Opus Sectile zemin döşemesi

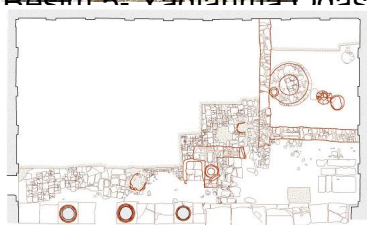
Besim 3- Kilise püney nefi Syntrononu ve duvarda kullanılan mimari bloklar

Besim 4- Gymnasion Propylonunun doğusundaki zemin ve kilisenin narteks bölümü

Besim 5- Yağlanma Odası ve açığa çıkan işlik

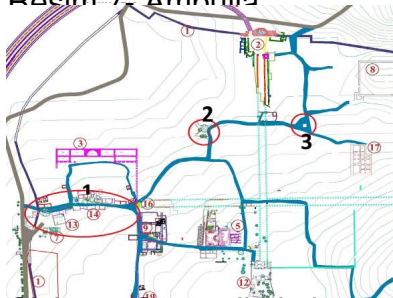
Çizim 2- Gymnasion Yağlanma Odası ve bulunan kalıntıların rölöve çizimi

Resim 6- Pam Unguentarium

Resim 7- Ampulla

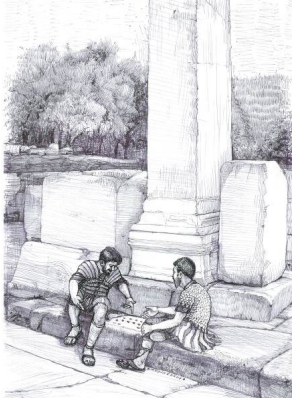
Çizim 3- Stratonikeia köy meydanları

Resim 8- 3 Köy Meydanının kuzeyden görünümü ve 1 Nolu Yapı

Resim 9 - 3 Köy Meydanında bulunan Menteşe oğlu İlyaz Bey'in, (H. 805-823 - M.1402-1420)

Çizim 4- Kuzey Sütunlu Caddedeki paye önünde Mankala oynayanlar (Çiz. A. Erkuş)

